

“Des de la Diada, tots els catalans saben que és possible”

JORDI PLAY/ARXIU

Muriel Casals (Avinyó, 1945), professora d'economia i història econòmica de la UAB, és presidenta d'Òmnium Cultural. En aquesta conversa repassa els canvis que ha viscut la societat civil d'ençà de la manifestació massiva de l'11 de setembre de 2012.

L'11 de setembre de 2012 es va accelerar sobtadament un procés que feia anys que estava latent però que no tenia prou suport, ni social ni polític. Us esperàveu aquesta reacció de la societat civil?

—Setmanes abans ja es veia, que la manifestació seria un èxit, perquè en qualsevol racó del país molta gent tenia l'11 de setembre com a fita, tant els qui sempre ens manifestem com els qui no. Però la realitat va superar qualsevol expectativa. A partir d'aquí, l'acceleració del procés és deguda a un canvi qualitativament molt important: el govern de la Generalitat pren en mà la demanda del poble, i per tant, la societat civil que fins ara estàvem collant i advertint que el govern no feia la feina, ara ens estem ressituant en una tessitura molt més optimista, alhora que difícil i complicada.

—**La ciutadania ha empès els polítics, més que no pas els polítics han avançat voluntàriament, doncs.**

—Una part dels polítics ja avançaven al costat de la societat civil, i d'altres s'hi han sumat més precipitadament. Però com hi han arribat ja no és rellevant, perquè finalment han fet el que els demanava el carrer, prendre el destí polític del país.

—**Aquest canvi substancial és el que ha provocat una recció furibunda de les institucions espanyoles?**

—Exacte, l'atac de debò ha arribat quan ja no era una dèria de la societat civil, sinó de tot el país i de qui representa democràticament el país.

—**La pressió és brutal des de tots els fronts. Hi ha el perill que el govern no pugui suportar-la i faci marxa enrere?**

—Socialment ja no hi ha marxa enrere, el procés és irreversible. I aquí la societat civil tenim el mandat d'impedir que hi hagi marxa enrere. És sensacional que els polítics hagin agafat la torxa, pe-

rò els ciutadans hem d'estar alerta per si, en algun moment, el govern està temptat de deixar-la caure i cremar-ho tot.

—**CiU governa en minoria i va perdre diputats respecte dels comicis anteriors. Una de les interpretacions és que aquesta pèrdua de vots és precisament per l'aposta sobiranista, tot i que el vot sobiranista s'hagi redistribuït. Els afers interns d'una formació, en aquest cas entre CDC i UDC, poden donar problemes al procés?**

—Els adversaris compten amb això, juguen a trencar la unitat dels qui volem avançar cap a la sobirania, i és clar, els és més fàcil de jugar si dins del bloc sobiranista, i fins i tot dins d'algun dels partits, hi podem trobar quintacolumnistes. I n'hi ha. Ara bé, el partit que governa no té menys escons al Parlament perquè hagi fet una aposta sobiranista, al contrari, perquè no és tan sobiranista com li demanen la gran majoria dels seus votants. Hi ha una minoria petita que no vol sobirania, és cert, però CiU no ha tingut menys vots perquè altres opcions més moderades hagin crescut, sinó perquè n'ha tingut més l'opció més rotundament i històricament sobiranista, ERC.

—**Per tant, del resultat del 25-N en surt un mandat molt clar dels votants perquè el procés vagi endavant, vinguin d'on vinguin els vots.**

—Sí, i és una fita tan seriosa i potent que ha d'anar endavant d'una manera plural, dirigit per CiU, que representa el centre-dreta català, i ERC, que representa el centre-esquerra. I tots els altres hi són convidats, però el votant ha dit que el procés ha de ser coliderat per un partit moderadament centrista i un partit més moderadament esquerrà. Aquesta combinació és una de les forces grandíssimes del moviment sobiranista català, a diferència del que passa en altres països, on hi ha un sol partit independentista.

—**També d'ençà de l'11 de setembre, la societat civil treballa totalment coordinada. És un altre èxit de la ciutadania?**

—Òmnium és una entitat cultural amb mig segle de vida que ens dediquem a fomentar la llengua i la cultura, a incorporar els nouvinguts a la nostra llengua, etc. Ara hem fet un pas més i treballem obertament per la construcció d'un nou estat, i per tant, és raonable que ens

JORDI PLAY/ARXIU

conjurem tots en aquest camí. Treballem colze a colze amb l'Assemblea Nacional Catalana, el Cercle Català de Negocis, amb Sobirania i Justícia, etc. Cadascú fem el que sabem fer de sempre, i amb l'objectiu comú ens hi posem d'acord. N'és un exemple fantàstic és la iniciativa el *clauer*, que de moment aplega 14 entitats, i pretén donar resposta a les grans preguntes sobre la independència des de tots els àmbits.

—**Aquest lobby de la societat civil ja es coordina amb el govern. Quina mena de relació s'hi estableix?**

—Tenim una doble relació amb el govern, de suport i de control. Si li expliquéssim a algú que ja no hi és que el president de la Generalitat està liderant el procés d'independència, això és tan fantàstic que qualsevol ciutadà que tingui ganes de viure en un país independent que no digui que donarà tot el seu suport al govern que farà aquest pas, és un insensat. Però al mateix temps, perquè els catalans som desconfiats de mena i perquè és prudent tenir sempre

un raconet de mal confiança, també ens atorguem la tasca de control i de pressió constant sobre el govern, no fos cas que la pressió, fortíssima, que reben dels adversaris per diversos fronts, el principal, l'ofec econòmic, no els fes sucumbir. Com més siguem els qui donem suport al govern, més pla serà el camí.

—**Bona part de la societat ja està en aquest punt, prioritzant l'eix nacional. Però una altra part considera que és un govern de dretes, i que per tant no mereix suport, tot i que estigui a favor del procés. L'eix dreta-esquerra té sentit, amb una Generalitat que no té sobirania fiscal i que està ofegada per Madrid?**

—Hi ha gent que pensa que primer s'ha de fer la revolució i després guanyar la guerra, però és que si no guanyem la guerra no podem fer la revolució. Dit d'una altra manera, si no tens un estat propi, no pots fer política d'esquerres. Un cop tinguem un estat, discutirem si volem més o menys dosi d'intervenció pública en l'economia, si volem que la

repartidora sigui més o menys accentuada. Però ara no tenim res a distribuir.

—**El poc que hi ha, es pot distribuir de diverses maneres. En aquest sentit, s'acusa el govern de retallar indiscriminadament.**

—És un altre tòpic absurd. Heu vist mai algun conseller o ministre que no vulgui inaugurar res? O algun conseller que vulgui tancar escoles o hospitals? No és creïble que CiU retalli perquè vol, però aquesta mentida es va escampant i fa mal al procés. Ara, la feina d'una entitat com Òmnium també és fer pedagogia i explicar que no hi ha millora social sense millora nacional.

—**La posició de la CUP davant la declaració de sobirania pot donar el**

missatge que ni tan sols els sobiranistes estan units?

—En un país altament civilitzat i amb ciutadans molt polititzats i amb una formació intel·lectual sòlida, una manera de ser que defineix clarament la CUP, els debats són molt profunds i detallats. I això és molt bo. Al marge del vot de la CUP, penso que els sobiranistes ja hem estat capaços de sumar en allò essencial, i a partir d'aquí, els matisos no són problemàtics.

—**El PSC no s'hi va sumar a Catalunya, però a Madrid va trencar la disciplina de vot del PSOE per primera vegada per votar una declaració més velada, bo i deixant clar que votàrà que no a la independència. Com valoreu aquest gest?**

—És un pas molt important i positiu. Un partit a l'oposició desitja guanyar les eleccions, i el PSC ha vist que si es planta en el bloc no sobiranista perd una part significativa dels seus electors. Per tant, el PSC s'adapta a la realitat i s'acosta, si no tant al bloc sobiranista, sí al bloc per a la sobirania, l'exercici del dret a decidir, que només es pot negar a Catalunya si ets poc demòcrata o si no creus que existeixi el poble català, que és l'argument del PSOE.

—**O si tens por del resultat.**

—Si ets demòcrata, has d'aguantar el tipus. És el mateix cas que aquells que diuen que no volen una Catalunya independent si els que manen no m'agraden o si el pressupost no és com el faria jo. Doncs això també és ser poc demòcrata.

—**Recurs al TC de la declaració de sobirania, una bruneta mediàtica molt agressiva, informes de corrupció falsos... Teniu la sensació que Espanya ja no treballa per a convèncer sinó per a vèncer?**

—No crec que hagin abandonat del tot la política de convenciment. Ara, més que a vèncer, estan jugant a desanimar-nos. Ens volen cansar, crear divisions entre nosaltres i fer-nos creure que és impossible. Abans de l'11 de setembre, entre els catalans hi havia els qui volíem la independència, els qui no la volien i els qui la volien però pensaven que era impossible. Des de l'11 de setembre, això s'ha trencat. Ara tots sabem que la independència és possible.

—**El gruix dels manifestants eren classe mitjana, famílies amb criatu-**

res. Potser són els qui ho volien però no creien que fos possible.

—Ha estat exactament així, la gent moderada del país ara expressa clarament que vol una cosa tan radical com la independència, i es veu possible i se'n parla obertament. Fins i tot els atacs furibunds de les institucions espanyoles i dels seus aparells mediàtics es fan acceptant que això és possible. Ara estan en estat de xoc perquè no tenien previst que un bon dia això pogués ser tan realista.

—**Tampoc no comptaven que a nivell internacional el procés tingués tant de ressò.**

—Lògicament, no hi haurà cap govern ni institució internacional que s'alinei amb la declaració de sobirania, però ja es nota una certa simpatia i curiositat. Som un país atractiu, nosaltres ens ho creiem i el món també ens veu així. Si no fos així, no s'entendria la reacció espanyola.

—**Els casos de presumpta corrupció poden influir d'alguna manera perquè la societat perdi la confiança en els seus polítics? S'acaba instal·lant el pensament que no hi ha un pam de net.**

—Això va quallant, és veritat. Davant d'aquesta circumstància, hem de dir dues coses: tant de bo tots els catalans fóssim angelicals, però no ho som, i ens ataquen. Dins d'Europa no som de les societats més corruptes, al conjunt d'Espanya hi ha molta més corrupció, a Itàlia, a Grècia, etc. I en segon lloc, per què volem un estat propi? Per construir un país on el corrupte sigui castigat i on exercir la corrupció sigui molt difícil.

—**Els dirigents actuals dels partits han de ser els qui facin aquesta revolució l'endemà?**

—El fet que hi hagi tants professionals de la política ha anquilosat els partits polítics, perquè per a molts la política és només un contracte de treball més o menys estable. Per sort, a Catalunya tenim molta gent preparada, i estic segura que emergiran nous líders. Ara bé, jo no eliminaria dràsticament els dirigents actuals, en poliria les formes i la relació amb els ciutadans. Massa sovint els partits estan més pendents del partit del costat que no pas dels seus propis electors.

Gemma Aguilera

“Espanya està en estat de xoc, no preveia que això fos tan realista”